

Από τη γυναίκα του ναυτικού του χθες στη γυναίκα της ναυτιλίας του σήμερα

Λιάνα Πιλάλα-Τσακίρη

Πρόεδρος Δικτύου Δελφών

Κυρίες και κύριοι,

Είναι ιδιαίτερη τιμή να βρίσκομαι σήμερα στο βήμα αυτό και να μιλώ για ένα θέμα που αφορά όχι μόνο τη ναυτιλία, αλλά και την ίδια την εξέλιξη της κοινωνίας μας.

«Από τη γυναίκα του ναυτικού του χθες στη γυναίκα της ναυτιλίας του σήμερα».

Ένας τίτλος που κρύβει μέσα του μια μεγάλη διαδρομή. Ένα θέμα, που όσο και αν μιλά κανείς γι' αυτό, μοιάζει ανεξάντλητο, μια διαδρομή από την αναμονή στη συμμετοχή. Από τη σιωπηλή δύναμη της γυναίκας που έμενε πίσω, στη δυναμική παρουσία της γυναίκας που σήμερα βρίσκεται μέσα στη ναυτιλία. Από τη γυναίκα που στήριζε τον ναυτικό, στη γυναίκα που η ίδια γίνεται μέρος της ναυτιλιακής δραστηριότητας. Και αυτή η διαδρομή δεν ήταν ούτε εύκολη ούτε αυτονόητη.

Πριν όμως αναφερθώ στην **γυναίκα του ναυτικού του χθες και στην εξέλιξή της στη γυναίκα της ναυτιλίας του σήμερα, νομίζω, ότι είναι χρήσιμο να κάνω αρχικά μία γενική αναφορά στον όρο: «γυναίκα και θάλασσα»**

Η θάλασσα, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, ήταν πάντα και άρρηκτα συνδεδεμένη με τον Έλληνα. Η θάλασσα έκανε την Ελλάδα μεγάλη.

1. Στη θάλασσα οφείλεται κυρίως η Γεωγραφική και Ιστορική Εξάπλωση της Ελλάδας.

Ο ελληνικός πολιτισμός γεννήθηκε και αναπτύχθηκε σε όλα τα παράλια της Μεσογείου και της Μαύρης θάλασσας, με προεξέχοντα χώρο το Αιγαίο. Οι Έλληνες ίδρυσαν αποικίες, διέδωσαν τη γλώσσα, τις τέχνες και το εμπόριο και δημιούργησαν τη μεγάλη **Ναυτική Παράδοση της πατρίδας μας**. Από την Οδύσσεια του Ομήρου, τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, τη βυζαντινή εποχή, τους χρόνους της Οθωμανικής υποδούλωσης μέχρι τους σύγχρονους εμπορικούς στόλους, **η ναυτιλία καθόρισε την οικονομική και γεωπολιτική ισχύ της χώρας.**

2. Η θάλασσα συμμετείχε στην δημιουργία Μυθολογίας και Θρησκείας

Ο Ποσειδώνας, αδελφός του Δία, κυριαρχούσε στις θάλασσες, ενώ λατρεύονταν επίσης ο Νηρέας, ο Πρωτέας, οι Νηρηίδες και οι Ωκεανίδες. **Περνώντας** στη χριστιανική εποχή, ο Άγιος Νικόλαος αντικατέστησε τους αρχαίους θεούς ως προστάτης των ναυτικών, και η παράδοση γέννησε θρύλους, όπως αυτός για τη Γοργόνα, την αδελφή του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

3. Η θάλασσα ήταν η αιτία να μεγαλουργήσει η Τέχνη και η Λογοτεχνία. Η θάλασσα λειτούργησε ως **γέφυρα πολιτισμών**, επιτρέποντας στους Έλληνες να έρχονται σε επαφή, να αλληλεπιδρούν και να ανταλλάσσουν ιδέες με άλλους λαούς της Μεσογείου.

Η Θάλασσα αποτυπώνεται διαχρονικά **στην ποίηση** (π.χ. Οδυσσέας, Καββαδίας, Ελύτης), στη ζωγραφική και στην αρχιτεκτονική των νησιών. Στη σύγχρονη εποχή δημιουργήθηκαν έργα όπως: **«Η Νεαρή Γυναίκα και η Θάλασσα» (2024)**: Η βιογραφική δραματική ταινία της Disney, που εξιστορεί την αληθινή ιστορία της Τρούντι Έντερλι, της πρώτης γυναίκας που διέσχισε κολυμπώντας τη Μάγχη. Το έργο **«Νίκος Καββαδίας: Γυναίκα-Θάλασσα-Ζωή»** (του Μήτσου Κασόλα) εξερευνά τη σχέση του λογοτέχνη με τη θάλασσα και τις γυναικείες μορφές.

Και στη Μουσική: Πόσα και πόσα τραγούδια υμνούν τη Θάλασσα και τη Γυναίκα, όπως το τραγούδι «Θάλασσα Και Γυναίκα» με τον Μπάμπη Στόκα.

Ας μιλήσουμε όμως για τη γυναίκα του ναυτικού του χθες, γυρίζοντας το χρόνο πίσω.

Η γυναίκα αυτή γνώριζε πολύ καλά τι σημαίνει απουσία. Ο άντρας της έφευγε για ταξίδι και εκείνη έμενε πίσω με τα παιδιά με το σπίτι. Με τις καθημερινές υποχρεώσεις. Με τις αγωνίες. Και κυρίως, με την αναμονή. Ήταν η εποχή που ένα γράμμα μπορούσε να χρειαστεί εβδομάδες για να φτάσει. Ένα τηλεφώνημα ήταν γεγονός. Και η είδηση, ότι το πλοίο έφτασε με ασφάλεια, **ήταν η μεγαλύτερη ανακούφιση.**

Εκείνη η γυναίκα έμαθε να ζει με την απουσία χωρίς να επιτρέπει στην απουσία να διαλύσει την οικογένεια. Ήταν πολλές φορές η μητέρα και ο πατέρας μαζί. Ήταν εκείνη που μεγάλωνε τα παιδιά, αντιμετώπιζε τις δυσκολίες και έπαιρνε αποφάσεις. Ήταν το σταθερό σημείο μιας οικογένειας που είχε μάθει να ζει με έναν άνθρωπο που η θάλασσα τον κρατούσε μακριά. Και ίσως η προσφορά αυτής της γυναίκας να μην αναγνωρίστηκε όσο της άξιζε. Γιατί η εργασία της δεν είχε ωράριο. Δεν είχε μισθό. Δεν είχε τίτλο. Είχε όμως **ευθύνη, υπομονή, αγάπη και δύναμη.** Και αυτή η δύναμη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας της ναυτικής οικογένειας. Για να τιμηθεί αυτή η γυναίκα, στήθηκε στο σημερινό Γαλαξίδι, στην κατάφυτη από πεύκα έξοδο του λιμανιού, απέναντι από τον οικισμό, ένα περίφημο, μπρούτζινο, μελαγχολικό μνημείο, αφιερωμένο στη γυναίκα του ναυτικού και απεικονίζει τη μορφή **μιας μάννας που κρατά τα δύο της παιδιά και χαιρετά με το μαντήλι τον ναυτικό άνδρα της που φεύγει ταξίδι. Κοιτάζει επίμονα τον ανοιχτό ορίζοντα, που χάνεται το πλοίο και αποτυπώνει την αγωνία, τη μοναξιά, αλλά και την ακλόνητη υπομονή των γυναικών, που περίμεναν για μήνες ή χρόνια ένα σημάδι επιστροφής. Συνάμα συμβολίζει την αναγνώριση, την τιμή και την ευγνωμοσύνη προς τη σύζυγο, μητέρα και στυλοβάτη της ναυτικής οικογένειας. Δημιουργία του γλύπτη Κωνσταντίνου Ανανίδα, που εγκαινιάστηκε το 2008, αποτελεί έναν διαχρονικό φόρο τιμής στις γυναίκες που έμεναν πίσω, κρατώντας ζωντανά τα σπιτικά και τις κοινωνίες όσο οι άνδρες τους ταξίδευαν στις θάλασσες.**

Όμως, μαζί με αυτή την ιστορία, υπήρχαν **και στερεότυπα.** Για πολλά χρόνια, η ναυτιλία θεωρούνταν ένας χώρος κυρίως ανδρικός. Η θάλασσα θεωρείτο ανδρική υπόθεση. Το πλοίο, το μηχανοστάσιο, η γέφυρα, η διοίκηση και οι αποφάσεις συνδέονταν κυρίως με τους άνδρες.

Και η γυναίκα;

Συχνά είχε έναν διαφορετικό ρόλο. Να περιμένει. Να στηρίζει. Να φροντίζει. Να βρίσκεται πίσω από τον ναυτικό. Αυτό το «πίσω» όμως χρειάζεται σήμερα να το επανεξετάσουμε. Γιατί το να βρίσκεται κάποιος πίσω από μια μεγάλη προσπάθεια μπορεί να είναι σημαντικό. Αλλά το στερεότυπο αυτό καταργήθηκε. Η γυναίκα δεν χρειάζεται πλέον να βρίσκεται μόνο πίσω. **Μπορεί να βρίσκεται δίπλα. Και μπορεί να βρίσκεται μπροστά. Η γυναίκα σήμερα το απέδειξε.** Τα στερεότυπα δεν εξαφανίζονται επειδή απλώς αλλάζουν οι εποχές. Χρειάζεται να αλλάξουν οι αντιλήψεις. Να σταματήσουμε να ρωτάμε: «Μπορεί μια γυναίκα να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της ναυτιλίας;» **Η απάντηση είναι ναι να σταματήσουμε να ρωτάμε. Και αντί αυτού να αρχίσουμε να ρωτάμε κάτι άλλο:**

«Πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε καλύτερα τις ικανότητες κάθε ανθρώπου στη ναυτιλία;» Γιατί η ικανότητα δεν έχει φύλο. Η γνώση δεν έχει φύλο. Η υπευθυνότητα δεν έχει φύλο. Η ηγεσία δεν έχει φύλο. Και η θάλασσα, τελικά, δεν ρωτά αν είσαι άνδρας ή γυναίκα. Ζητά να είσαι επαγγελματίας.

Από την αναμονή στη συμμετοχή περάσαμε στη συμμετοχή.

Τα χρόνια πέρασαν. Η κοινωνία άλλαξε. Η θέση της γυναίκας άλλαξε. Και μαζί της άλλαξε και η σχέση της γυναίκας με τη ναυτιλία. Η γυναίκα δεν είναι πλέον μόνο εκείνη που περιμένει τον ναυτικό να επιστρέψει. Είναι εκείνη που **συμμετέχει στο ταξίδι της ναυτιλίας.** Εργάζεται σε ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Αναλαμβάνει διοικητικές θέσεις.

Συμμετέχει στη ναυτική εκπαίδευση. Ασχολείται με τα οικονομικά, τη διαχείριση, τη νομική υποστήριξη, την τεχνολογία, την ασφάλεια, τη ναυλομεσιτεία και τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού. Βρίσκεται σε θέσεις ευθύνης. Παίρνει αποφάσεις. Και, όλο και περισσότερο, συμμετέχει στη διαμόρφωση της ίδιας της στρατηγικής της ναυτιλίας. Η γυναίκα της ναυτιλίας σήμερα δεν ζητά απλώς να της ανοίξει η πόρτα.

Μπαίνει από την πόρτα και αφήνει το δικό της αποτύπωμα. Όμως υπάρχουν **προκλήσεις** και δεν πρέπει να ωραιοποιούμε την πραγματικότητα. Η ναυτική διαδρομή της γυναίκας **έχει ακόμη προκλήσεις.**

Η πρώτη είναι η επαγγελματική εξέλιξη. Η γυναίκα μπορεί να εισέλθει στη ναυτιλία, αλλά η πραγματική ισότητα κρίνεται και από το αν μπορεί να εξελιχθεί, να αναλάβει ευθύνη και να φτάσει εκεί όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις.

Η δεύτερη πρόκληση είναι η ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Η ναυτιλία έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις. Τα ταξίδια, τα ωράρια, οι διεθνείς συνεργασίες και η ανάγκη για διαρκή διαθεσιμότητα δημιουργούν απαιτήσεις που επηρεάζουν την οικογένεια. Και εδώ η γυναίκα συχνά καλείται να διαχειριστεί πολλαπλούς ρόλους.

Η τρίτη πρόκληση είναι η αλλαγή νοοτροπίας. Δεν αρκεί να προσλαμβάνουμε γυναίκες. Πρέπει να δημιουργούμε ένα περιβάλλον όπου μπορούν να αναπτυχθούν. Να ακουστούν. Να εξελιχθούν. Να ηγηθούν.

Η τέταρτη πρόκληση είναι να αποκτήσουν οι νέες γυναίκες πρότυπα. Ένα νέο κορίτσι που σκέφτεται σήμερα τι επάγγελμα θα ακολουθήσει πρέπει να μπορεί να κοιτάξει προς τη

ναυτιλία και να πει: «**Ναι, αυτός είναι και δικός μου χώρος**». **Να αποκτήσει δηλ. και η γυναίκα δυναμική της γυναίκας στη ναυτιλία.**

Και εδώ βρίσκεται η μεγάλη ευκαιρία. Η γυναίκα δεν είναι απλώς μια επιπλέον παρουσία στη ναυτιλία. Μπορεί να αποτελέσει σημαντική δύναμη εξέλιξης. Η σύγχρονη ναυτιλία αλλάζει. Ψηφιοποιείται. Αναζητά νέες τεχνολογίες. Αντιμετωπίζει την πράσινη μετάβαση. Χρειάζεται νέες δεξιότητες. Χρειάζεται νέους τρόπους σκέψης. Χρειάζεται ανθρώπους που μπορούν να συνεργάζονται, να καινοτομούν και να προσαρμόζονται. Και εδώ υπάρχει μια μεγάλη δυναμική. Η γυναίκα μπορεί να φέρει στη ναυτιλία τις δικές της γνώσεις, τις εμπειρίες και τις δεξιότητές της. Δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι είναι «σαν άνδρας» για να πετύχει. Δεν χρειάζεται να αντιγράψει ένα ανδρικό πρότυπο ηγεσίας.

Χρειάζεται να είναι **ο εαυτός της, με τις δικές της ικανότητες και τη δική της επαγγελματική ταυτότητα**. Η διαφορετικότητα δεν είναι αδυναμία και δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως τέτοια. Η γυναίκα μπορεί να γίνει πηγή δύναμης και να περάσει από **τη γυναίκα του ναυτικού, στη γυναίκα της ναυτιλίας**. Εδώ βρίσκεται ίσως η ουσία του σημερινού μας θέματος.

Η αλλαγή δεν είναι μόνο επαγγελματική. Είναι και συμβολική. Η γυναίκα του ναυτικού ήταν συνδεδεμένη κυρίως με τον άνθρωπο της θάλασσας. Η γυναίκα της ναυτιλίας συνδέεται πλέον με **ολόκληρο το οικοσύστημα της ναυτιλίας**. Δεν βρίσκεται μόνο δίπλα στον ναυτικό. Βρίσκεται μέσα στη ναυτιλιακή δραστηριότητα. Συμμετέχει. Δημιουργεί. Διοικεί. Αποφασίζει. Και αυτή η αλλαγή είναι σημαντική. Όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε από πού ξεκίνησε αυτή η διαδρομή. Γιατί η σημερινή γυναίκα της ναυτιλίας πατά πάνω στις προσπάθειες πολλών γυναικών που προηγήθηκαν. Γυναικών που κράτησαν οικογένειες όρθιες. Γυναικών που στήριξαν ναυτικούς. Γυναικών που μεγάλωσαν παιδιά με έναν πατέρα συχνά μακριά. Γυναικών που, χωρίς να βρίσκονται μέσα στα γραφεία των ναυτιλιακών επιχειρήσεων, υπήρξαν ένα αθέατο αλλά πολύ σημαντικό κομμάτι της ναυτικής ζωής.

Υπάρχει όμως και ένα ακόμη σημαντικό βήμα. **Η γυναίκα στη θάλασσα** Η γυναίκα δεν βρίσκεται πλέον μόνο στη στεριά. Βρίσκεται και στη θάλασσα. Οι γυναίκες επιλέγουν συνειδητά πλέον ναυτικά επαγγέλματα. Εκπαιδεύονται. Ταξιδεύουν. Αναλαμβάνουν ευθύνες. Και αποδεικνύουν στην πράξη, ότι η θάλασσα μπορεί να γίνει επαγγελματικός χώρος για κάθε άνθρωπο που έχει την κατάλληλη εκπαίδευση, τις γνώσεις και την αποφασιστικότητα. Η παρουσία των γυναικών στα πλοία είναι ένα ακόμη σημαντικό βήμα. Γιατί σπάει ένα από τα πιο παλιά στερεότυπα: ότι το πλοίο είναι αποκλειστικά ανδρικός χώρος.

Και ερχόμαστε στο σημαντικότερο ίσως ερώτημα:

Ποια θέλουμε να είναι η επόμενη μέρα για τη γυναίκα στη ναυτιλία;

Θέλουμε μια γυναίκα που δεν θα χρειάζεται να αποδεικνύει συνεχώς ότι αξίζει. Θέλουμε μια γυναίκα που θα αξιολογείται για τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την απόδοσή της. Θέλουμε περισσότερες γυναίκες σε θέσεις ευθύνης. Θέλουμε περισσότερα κορίτσια να επιλέγουν τη ναυτική εκπαίδευση και τα ναυτιλιακά επαγγέλματα. Θέλουμε περισσότερα πρότυπα. Θέλουμε mentoring και ουσιαστική υποστήριξη. Θέλουμε ένα εργασιακό περιβάλλον που να επιτρέπει στη γυναίκα να είναι ταυτόχρονα επαγγελματίας και άνθρωπος. Και κυρίως,

Θέλουμε η παρουσία της γυναίκας στη ναυτιλία να μην αποτελεί «είδηση». Να αποτελεί **κανονικότητα**. Γιατί η πραγματική επιτυχία δεν θα είναι, όταν θα μιλάμε συνεχώς για τη γυναίκα στη ναυτιλία, σαν να είναι κάτι καινούργιο. Η πραγματική επιτυχία θα έρθει όταν θα μιλάμε απλώς για: **τον επαγγελματία της ναυτιλίας, χωρίς να χρειάζεται να προσθέσουμε «άνδρας» ή «γυναίκα».**

Η αλλαγή δεν έρχεται μόνη της.

Χρειάζεται πράξεις. Χρειάζεται οι επιχειρήσεις να δημιουργούν πραγματικές ευκαιρίες εξέλιξης. Χρειάζεται οι γυναίκες που έχουν ήδη διανύσει τη διαδρομή να στηρίζουν τις νεότερες. Χρειάζεται να δημιουργήσουμε δίκτυα. Να μοιραζόμαστε εμπειρίες. Να δημιουργούμε πρότυπα. Να ανοίγουμε δρόμους. Και να μην περιμένουμε από τις επόμενες γενιές γυναικών να αντιμετωπίσουν μόνες τους τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε εμείς. **Η δική μας επιτυχία πρέπει να γίνει η αφετηρία της επόμενης γενιάς.**

Θα ήθελα να επιστρέψω στον τίτλο μας.

Από τη γυναίκα του ναυτικού του χθες στη γυναίκα της ναυτιλίας του σήμερα.

Ανάμεσα στις δύο αυτές γυναίκες πέρασε πολύς χρόνος. Υπήρξαν αλλαγές. Υπήρξαν αγώνες και συνεχίζουν να υπάρχουν. Υπήρξαν στερεότυπα που αμφισβητήθηκαν. Υπήρξαν προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν. Υπάρχουν όμως και πολλά ακόμη που πρέπει να γίνουν ή να αλλάξουν. Η γυναίκα του χθες μας δίδαξε τη δύναμη της υπομονής. Η γυναίκα του σήμερα μας δείχνει τη δύναμη της συμμετοχής. Και η γυναίκα του αύριο πρέπει να έχει τη δύναμη της **επιλογής**. Να επιλέγει τη θάλασσα. Να επιλέγει την καριέρα. Να επιλέγει την οικογένεια. Να επιλέγει την ηγεσία. Να επιλέγει τον δικό της δρόμο. Χωρίς στερεότυπα. Χωρίς προκαταλήψεις. Χωρίς να χρειάζεται να απολογείται για τις επιλογές της. Γιατί η ναυτιλία του αύριο χρειάζεται όλους τους ανθρώπους της. Χρειάζεται εμπειρία και νέα γνώση. Χρειάζεται παράδοση και καινοτομία. Χρειάζεται τη δύναμη της θάλασσας αλλά και τη δύναμη των ανθρώπων της. Και μέσα σε αυτή τη ναυτιλία, **η γυναίκα δεν βρίσκεται πια μόνο στην ακτή. Δεν βρίσκεται μόνο πίσω από τον ναυτικό. Δεν βρίσκεται μόνο δίπλα του. Βρίσκεται μέσα στο ίδιο το ταξίδι.** Και τώρα είναι η στιγμή να κάνουμε το επόμενο βήμα. Να περάσουμε:

**από την παρουσία στη συμμετοχή,
από τη συμμετοχή στην επιρροή,
και από την επιρροή στην ηγεσία.**

Γιατί η επόμενη μέρα της ναυτιλίας δεν θα είναι μόνο πιο τεχνολογική, πιο πράσινη και πιο ανταγωνιστική. Πρέπει να είναι και **πιο συμπεριληπτική, πιο ανθρώπινη και πιο ανοιχτή στις δυνατότητες όλων.**

Και τότε, όταν μια νέα γυναίκα θα κοιτάξει προς τη θάλασσα, δεν θα αναρωτηθεί:

«Άραγε υπάρχει θέση για μένα;»

Θα γνωρίζει ήδη την απάντηση:

«Ναι. Υπάρχει. Η θάλασσα είναι και δικός μου ορίζοντας. Και η ναυτιλία είναι και δικό μου ταξίδι.»

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να αναφερθώ ξανά στο **ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΣΤΟ ΓΑΛΑΞΙΔΙ.**

Το Διεθνές Μνημείο της Γυναίκας του Ναυτικού στο Γαλαξίδι συμβολίζει την αναγνώριση, την τιμή και την ευγνωμοσύνη προς τη σύζυγο, μητέρα και στυλοβάτη της ναυτικής οικογένειας. Αποτελεί έναν διαχρονικό φόρο τιμής στις γυναίκες που έμεναν πίσω, κρατώντας ζωντανά τα σπιτικά και τις κοινωνίες όσο οι άνδρες τους ταξίδευαν στις θάλασσες.

Συγκεκριμένα, το έργο (δημιουργία του γλύπτη Κωνσταντίνου Ανανίδα που εγκαινιάστηκε το 2008) φέρει τους **εξής έντονους συμβολισμούς:**

Καρτερία και προσμονή: Η μπρούντζινη μορφή μιας γυναίκας που κρατά τα δύο παιδιά της και κοιτάζει επίμονα τον ανοιχτό ορίζοντα αποτυπώνει την αγωνία, τη μοναξιά, αλλά και την ακλόνητη υπομονή των γυναικών που περίμεναν για μήνες ή χρόνια ένα σημάδι επιστροφής.

Στήριξη της Ναυτοσύνης: Συμβολίζει τον καταλυτικό ρόλο της γυναίκας ως του «αφανούς ήρωα» της ελληνικής ναυτιλίας. Χωρίς τη δική της δύναμη να αναλάβει εξ ολοκλήρου τα χρέη της ανατροφής των παιδιών και της διαχείρισης του οίκου, δεν θα μπορούσε να μεγαλουργήσει ο ναυτικός κόσμος.

Τοποθεσία («Αγνάντια»): Το άγαλμα είναι τοποθετημένο στην άκρη του άλσους της Πέρα Πάντας (στη θέση Κεντρί), ένα ιστορικό σημείο όπου οι γυναίκες του Γαλαξιδιού πήγαιναν κυριολεκτικά για να ξεπροβοδίσουν («κατευοδώσουν») ή να υποδεχτούν τα καράβια.

Κλείνοντας την παρουσίαση του θέματός μου, θα ήθελα να σας καλέσω στο Δήμο Δελφών, για να επισκεφθείτε, εκτός από τα άλλα αξιοθέατα του Δήμου μας και το Ναυτικό και Ιστορικό Μουσείο του Γαλαξιδιού και γιατί όχι, να φιλοξενήσει ο Δήμος μας ένα από τα επόμενα Φόρουμ.

Σας ευχαριστώ θερμά.